

7-7137
(62 169)

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü

Sayı : B.07.0.GEP.0.05.610-
Konu : Yazılı Soru Önergesi

880

08.08.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığı)

- İlgi:** a) 21/05/2012 tarihli ve KAN.KAR.BŞK.A.01.0.KKB.0.10.00.00-7/7137-109665 sayılı yazı
b) 25/05/2012 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-1391/2398 sayılı yazı.

Antalya Milletvekili Sayın Gürkut ACAR'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/7137 esas numaralı yazılı soru önergesinin Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması uygun görülmüş olup, soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız aşağıda yer almaktadır.

1. Kamu yararına çalışan dernek ve vakıf statüsüne sahip vakıf ve dernekler ile gıda bankacılığı yapma izni bulunan derneklere yapılan bağışların 2003-2012 döneminde gelir vergisinden düşülen miktara ilişkin olarak;

Dernekler ve Vakıflar, Türkiye'de sivil toplum kuruluşları arasında sayılmakta ve ekonomik büyüklükleri etkilemesinin yanında demokratik ve şeffaf bir toplumunun yaratılması, farklı çıkar gruplarının görüşlerinin uzlaştırılması, yeni teknolojiler ve küreselleşme baskılarıyla karşılaşan toplumun değişime ayak uydurmasının sağlanması açısından önemlidir. Toplumda bu denli önemli bir göreve sahip dernek ve vakıfların gelişmesini sağlamak amacıyla vakıf ve derneklere yapılan bağış ve yardımlar vergi kanunları açısından indirim ve istisna müesseselerine tabi tutulmak suretiyle ülkemizde sivil toplum kuruluşlarının gelişmesinin önü açılmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun Diğer İndirimler başlıklı 89. Maddesinin birinci fıkrasının 4,6,7 ve 11. bentleri ile Kurumlar Vergisi Kanununun yine Diğer İndirimler başlıklı 10. Maddesinin birinci fıkrasının c,ç,d,f bentlerinde sayılan kurum ve kuruluşlara yapılan bağış ve yardımların Gelir ve Kurumlar vergileri açısından indirim konusu yapabilecekleri kabul edilmiştir. Kanunlarda sayılan kurum ve kuruluşlar; genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler, kamu yararına çalışan dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflardır. Söz konusu kurum ve kuruluşlara 2004 yılından itibaren yapılan bağış ve yardımlar dolayısıyla tahsilinden vazgeçilen vergi tutarı yaklaşık 1,3 Milyar TL düzeyindedir. Aşağıdaki tabloda bu rakamın detayları gösterilmiştir.

MADDE BAZINDA TAHSİLİNDEN VAZGEÇİLEN VERGİ TUTARLARI (milyon TL)

193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU	
AÇIKLAMA	2004-2011
Eğitim ve Sağlık Tesislerine İlişkin Bağış ve Yardımlar (G.V.K Mad. 89/4-5)	116,9
Gıda Bankacılığı Kapsamındaki Bağış ve Yardımlar (G.V.K Mad. 89/6)	1,3
Kültür ve Sanat Faaliyetlerine İlişkin Bağış ve Yardımlar (G.V.K Mad. 89/7)	10,9
Toplam	129,2

5520 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNU	
AÇIKLAMA	2004-2011
Bağış ve Yardımlar (K.V.K. Mad. 10/1-c)	546,8
Eğitim ve Sağlık Tesisleri ile Yurt İnşaatına İlişkin Bağış ve Yardımlar (K.V.K. Mad. 10/1-ç)	543,4
Kültür ve Turizm Amaçlı Bağış ve Yardımlar (K.V.K. Mad. 10/1-d)	81,7
Türkiye Kızılay Derneğine Yapılan Nakdi Bağış ve Yardımlar (KVK Mad. 10/1-f)	6,9
Toplam	1.178,8
GENEL TOPLAM	1.308,0

Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları açısından indirimi kabul edilen bağış ve yardımların hangi kurum ve kuruluşlara yapılabileceği yukarıda tek tek sayılmıştır. Ancak Gelir İdaresi Başkanlığı verilerinden, yapılan bağış ve yardımın ayrı ayrı hangi kuruma yapıldığının görülebilmesi sebebiyle kamu yararına çalışan dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ne kadar bağış ve yardım yapıldığı, dolayısıyla da ne kadar vergi gelirinden vazgeçildiği belirlenememektedir.

2. Kamu yararına çalışan dernek ve vakıf statüsüne sahip vakıf ve dernekler ile gıda bankacılığı yapma izni bulunan derneklere yapılan bağışların, 2003-2012 döneminde Katma Değer Vergisinden düşülen miktarına ilişkin olarak;

Toplumda önemli bir role sahip dernek ve vakıfların gelişmesini sağlamak amacıyla vakıf ve derneklere yapılan bağış ve yardımlar sadece gelir ve kurumlar vergisi kanunlarında indirim tabi tutulmamış, bunun yanında Katma Değer Vergisi açısından da istisna hükümlerine tabi tutulmuştur.

Katma Değer Vergisi Kanununun 17/2-b maddesi hükmüne göre fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin teslimi Katma değer vergisinden istisna tutulmuştur. Aynı madde çeşitli şartlarda verilen bedelsiz eğitim – öğretim hizmet ifalarını da KDV’den istisna tutmuştur. Söz konusu madde kapsamında 2008-2011 döneminde tahsilinden vazgeçilen KDV tutarı yaklaşık 36 Milyon TL

düzeyindedir. Katma Değer Vergisi Kanununun 17/2-b maddesi, kısmi istisna kapsamında değerlendirilmektedir. Kısmi istisna kapsamında değerlendirilen işlemler dolayısıyla önceden indirim konusu yapılan KDV, indirim hesaplarından çıkartılarak gider ve maliyet unsuru olarak dikkate alınması gerekmektedir. Bu kapsamda istisna edilen net katma değer tutarı 36 Milyon TL'nin altında kalmaktadır.

3. Söz konusu bağışlardaki usulsüzlüklerin ve vergi kayıplarının önlenmesi amacıyla gereken denetimlerin yapılıp yapılmadığı, bu kapsamda yaptırım uygulanan dernek ve vakıfın olup olmadığına ilişkin olarak;

Vergi incelemesinden maksat, ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve sağlamaktır. Bu amaçlarla incelemeye yetkili olanlar tarafından mükellefler hakkında yapılan vergi incelemeleri, vergi mahremiyeti ilkesini esas alarak mükellef haklarını korumaya dayalı olarak, mükellef ayrımı yapılmaksızın tüm mükellefleri kapsayacak şekilde yerine getirilmektedir.

Vakıflar ve dernekler vergi incelemesinin yanında Vakıflar Genel Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığı tarafından da belirli sürelerde düzenli olarak denetime tabi tutulmaktadır.

Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından, şube ve temsilciliklerinin amaca ve yasalara uygunluk denetimi ile yardım ve bağışlar dahil olmak üzere iktisadi işletme ve iştiraklerinin faaliyet ve mevzuata uygunluk denetimi düzenli olarak yapılmaktadır.

Dernekler ise; 5253 sayılı Dernekler Kanununun 19 ve 27'nci maddeleri kapsamında genel ve kamu yararı varsa derneğin gıda bankacılığı faaliyetleri denetlenmektedir. Dernek denetçileri tarafından yapılan denetimler üzerine hazırlanan raporlarda, gıda bankacılığı faaliyetleri ile ilgili herhangi bir suç unsuruna rastlanılmamış ve konu ile ilgili herhangi bir yaptırım uygulanması talebinde bulunulmamıştır.

4. Söz konusu vakıf ve dernekler ile izin almadan yardım toplama yetkisine sahip dernek ve vakıfların son 5 yıldaki bağış gelirlerine ilişkin olarak;

2860 sayılı Yardım Toplama Kanununun 3. maddesinde yardım toplayabilecek kurum ve kuruluşlar sıralanmıştır. Bu kapsamda kamu yararına uygun olarak, amaçlarını gerçekleştirmek, muhtaç kişilere yardım sağlamak ve kamu hizmetlerinden bir veya birkaçını gerçekleştirmek veya destek olmak üzere gerçek kişiler, dernekler, kurumlar, vakıflar, spor kulüpleri, gazete ve dergiler yardım toplayabilirler.

Bununla birlikte aynı Kanunun 6. maddesi izin alma zorunluluğunu düzenlemiştir. Bu maddeye göre, kişiler ve kuruluşlar, yetkili makamdan izin almadan yardım toplayamazlar. Ancak, kamu yararına çalışan dernek, kurum ve vakıflardan hangilerinin izin almadan yardım toplayabilecekleri, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenip ilan edilir.

Bu kapsamda, Vakıflar Genel Müdürlüğü verilerine göre kamu yararına faaliyet gösteren vakıflar 2008-2011 yıllarında toplam 1,1 Milyar TL, izin almadan yardım toplayan vakıflar ise yine aynı dönemde 1,5 Milyar TL civarında bağış ve yardım geliri elde etmiş bulunmaktadır. Ayrıca İişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı verilerine göre 2007-2011 yılları arasında izin almadan yardım toplayabilen kamu yararına çalışan dernekler dahil tüm kamu yararına çalışan derneklerin bağış ve yardımlar toplamı 1,9 Milyar TL civarındadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı